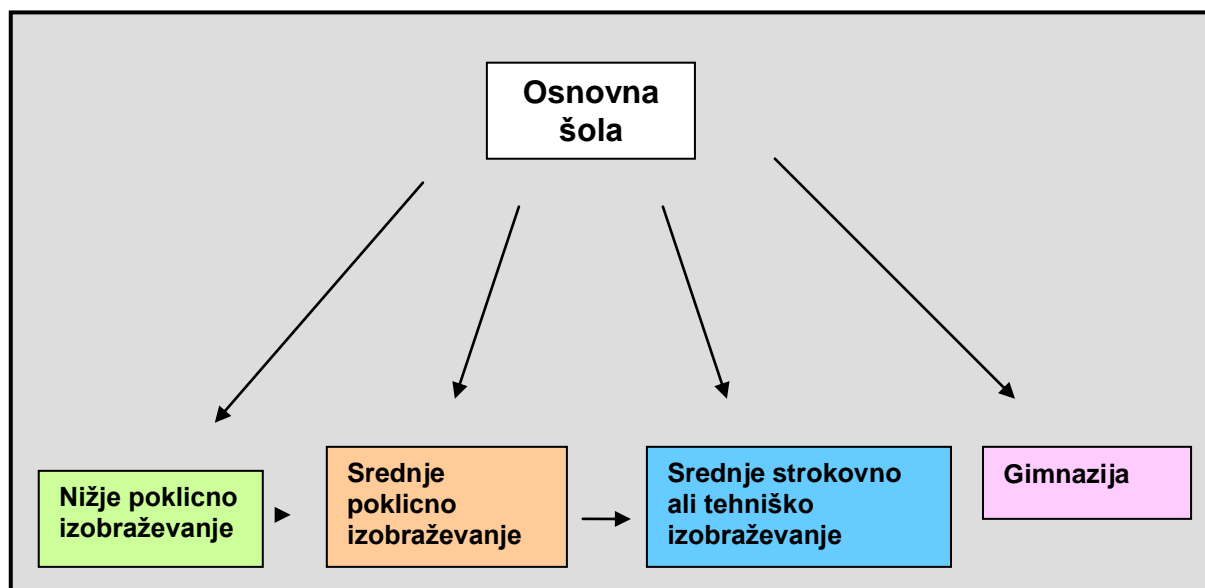

Srednješolsko izobraževanje v Republiki Sloveniji

	↓	+ 2 →	↓	+ 2 →	↓	↓
opis	veliko prakse - cilj: opravljanje poklica		veliko prakse - cilj: opravljanje poklica			
pogoji	uspešno narejenih 7 razredov in opravljena osnovnošolska obveznost (9 let v OŠ) (pogojno: dokazilo o psihofizični sposobnosti)		Uspešno končana osnovna šola ali končano nižje poklicno izobraževanje (pogojno: dokazilo o psihofizični sposobnosti)		Uspešno končana osnovna šola ali končano nižje poklicno izobraževanje (pogojno: psihofizična sposobnost ali posebna nadarjenost oziroma spretnost)	Uspešno končana osnovna šola (pogojno: izpolnjevanje posebnih pogojev: lahko psihofizična sposobnost, posebna nadarjenost oziroma spretnost, starost in športni dosežki.)
trajanje	2 leti		3 leta		4 leta	4 leta
zaključek	zaključni izpit		zaključni izpit		poklicna matura	maturu
primeri	pomočnik konfekcionarja, čistilec objektov, pomočnik pri tehnologiji gradnje, obdelovalec lesa		frizer, vrtnar, mizar, obdelovalec lesa, prodajalec, avtoserviser, pek, slašičičar, mesar, tesar, zidar, električar		Živilski tehnik, ekonomski tehnik, kemijski tehnik, strojni tehnik, farmacevtski tehnik, veterinarski tehnik, tehnik računalništva - zobotehnik, fotografski tehnik, tehnik oblikovanja	Splošna (klasična, gimnazija s športnim oddelkom) ali strokovna gimnazija (umetniška, tehnična, ekonomska)
Kam Naprej?	Srednje poklicno oziroma srednje strokovno ali tehnično izobraževanje		srednjega poklicno-tehniškega izobraževanja ali maturitetni tečaj		Višja in visoka strokovna šola (če opravi izpit iz enega od predmetov splošne mature, lahko opravlja posamezne univerzitetne študijske programe)	Višja, visoka strokovna šola, univerzitetni študijski programi

Srednješolsko izobraževanje se v Republiki Sloveniji

Srednješolsko izobraževanje se v Republiki Sloveniji deli na splošno (gimnazije) ter na poklicno in srednje strokovno in tehniško izobraževanje. **Splošno izobraževanje** traja 4 leta in se konča z maturo kot obliko zunanega preverjanja znanja ter poleg vpisa na univerzo omogoča tudi vključitev v programe višjega in visokošolskega strokovnega izobraževanja. **Poklicno in strokovno izobraževanje** pripravlja vajence in dijake predvsem na opravljanje poklica. Šolanje lahko traja od dveh do pet let, odvisno od posameznega programa. Konča se z zaključnim izpitom, programi srednjega strokovnega izobraževanja pa s poklicno maturo omogočajo tudi vključitev v programe višjega in visokošolskega strokovnega izobraževanja.

I. VRSTE PROGRAMOV IN SPLOŠNI TER POSEBNI POGOJI ZA VPIS

Učenci se po zaključeni osnovni šoli lahko vpišejo v **srednje poklicno, srednje strokovno oz. tehniško izobraževanje in gimnazijo** z zaključeno osnovno šolo s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom oziroma opravljeno osnovnošolsko obveznostjo pa v **nižje poklicno izobraževanje**.

1. Programi nižjega poklicnega izobraževanja:

V programe nižjega poklicnega izobraževanja se lahko vpiše, kdor je izpolnil

a) **osnovnošolsko obveznost in hkrati uspešno končal najmanj sedmi razred osnovne šole (program devetletke)**

ali →

b) kdor je **zaključil osnovno šolo po prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom**.

Posebni pogoj, potreben za vpis v posamezni program nižjega poklicnega izobraževanja, je lahko psihofizična sposobnost.

Psihofizična sposobnost je posebni pogoj za vpis v naslednje programe, navedene po področjih:

- **Tekstilstvo:** Pomočnik konfektionarja,
- **Storitve:** Čistilec objektov.

Psihofizično sposobnost preverja pooblaščen zdravnik v skladu s Strokovnimi navodili za izvajanje medicinskega poklicnega svetovanja v zdravstvenem varstvu šolskih otrok in mladine. **Potrdilo o tem, da ni zdravstvenih ovir za izobraževanje po programu, izda pooblaščen zdravnik.**

Ti programi **trajajo praviloma dve leti**. Ob koncu izobraževanja dijaki opravljajo **zaključni izpit**. O posebnostih posameznih programov in o vsebini zaključnega izpita bodo učenci seznanjeni na šoli, na katero se bodo prijavili oz. vpisali. Izobraževanje lahko nadaljujejo po programih srednjega poklicnega ali srednjega strokovnega oz. tehniškega izobraževanja.

1. Programi srednjega poklicnega izobraževanja:

V programe srednjega poklicnega izobraževanja se lahko vpiše, kdor je a) **uspešno zaključil osnovno šolo** ali b) program **nižjega poklicnega izobraževanja, hkrati** pa - velja za a) in b) - izpolnjuje **tudi druge (posebne) pri posameznih programih navedene pogoje** za vpis.

Posebni pogoj, potreben za vpis v posamezni program srednjega poklicnega izobraževanja, je lahko psihofizična sposobnost.

Psihofizična sposobnost je posebni pogoj za vpis v naslednje programe, navedene po področjih:

- **Rudarstvo:** Geostrojnik rudar (zdrava hrbtenica, dober vid in sluh);

- **Storitvene dejavnosti:** Frizer.

Psihofizično sposobnost preverja pooblaščen zdravnik v skladu s Strokovnimi navodili za izvajanje medicinskega poklicnega svetovanja v zdravstvenem varstvu šolskih otrok in mladine. **Potrdilo o tem, da ni zdravstvenih ovir za izobraževanje po programu, izda pooblaščen zdravnik.**

Ti programi **trajajo praviloma tri leta**. Ob koncu izobraževanja dijaki opravljajo **zaključni izpit** O posebnostih posameznih programov in o vsebini zaključnega izpita bodo učenci seznanjeni na šoli, na katero se bodo prijavili oz. vpisali. Izobraževanje lahko nadaljujejo po programih srednjega poklicno-tehniškega izobraževanja. Vpišejo se lahko tudi v Maturitetni tečaj.

1. Programi srednjega strokovnega oz. tehniškega izobraževanja:

V programe srednjega strokovnega oz. tehniškega izobraževanja se lahko vpiše, kdor je a) **uspešno zaključil osnovno šolo** ali b) program **nižjega poklicnega izobraževanja**, **hkrati** pa - velja za a) in b) - izpolnjuje **tudi druge (posebne) pri posameznih programih navedene pogoje** za vpis.

Posebni pogoj, potreben za vpis v posamezni program srednjega strokovnega oz. tehniškega izobraževanja, je lahko psihofizična sposobnost ali posebna nadarjenost oziroma spretnost.

Psihofizična sposobnost je posebni pogoj za vpis v naslednje programe, navedene po področjih:

- **Rudarstvo:** Geotehnik (zdrava hrbtenica, dober vid in sluh);
- **Promet:** Plovbni tehnik, Ladijski strojni tehnik.

Psihofizično sposobnost preverja pooblaščen zdravnik v skladu s Strokovnimi navodili za izvajanje medicinskega poklicnega svetovanja v zdravstvenem varstvu šolskih otrok in mladine. **Potrdilo o tem, da ni zdravstvenih ovir za izobraževanje po programu, izda pooblaščen zdravnik.**

Posebna nadarjenost oz. spretnost je posebni pogoj za vpis v naslednje programe:

- **Zobotehnik**, preizkus ročnih spretnosti, sposobnosti razlikovanja barv in smisla za oblikovanje,
- **Fotografski tehnik**, preizkus likovne nadarjenosti, ki obsega likovni, tonski, barvni in risarski preizkus,
- **Tehnik oblikovanja**, preizkus likovne nadarjenosti, ki obsega risanje po modelu, preizkus likovne ustvarjalnosti, ploskovno-barvni preizkus, konstrukcijsko-prostorski preizkus.

Preizkus likovne nadarjenosti za programa Tehnik oblikovanja in Umetniška gimnazija, likovna smer, je vsebinsko enak. Kandidati, ki bodo uspešno opravili preizkus likovne nadarjenosti enega ali drugega programa, bodo lahko kandidirali za oba **programa**.

Posebna nadarjenost oz. spretnost se preverja s preizkusom, ki ga izvedejo šole z razpisanimi programi, za katere se navedeno zahteva. V poglavju II so po posameznih programih navedeni kraj in čas izvajanja preizkusov ter potrebščine, ki jih morajo kandidati prinesiti s seboj. **Potrdilo o opravljenem preizkusu izdajo šole, ki ga izvajajo.**

Ti programi **trajajo praviloma štiri leta**, zaključijo pa se s **poklicno maturo**. O posebnostih posameznih programov in o vsebini poklicne mature bodo učenci seznanjeni na šoli, na katero se bodo prijavili oz. vpisali. Izobraževanje lahko nadaljujejo v študijskih programih za pridobitev višje strokovne, visoke strokovne izobrazbe, z opravljenim izpitom iz enega od predmetov splošne mature pa tudi v posameznih študijskih programih za pridobitev univerzitetne izobrazbe. Vpisni pogoji so objavljeni v vsakoletnem Razpisu za vpis v prvi letnik študijskega leta, ki ga objavljajo univerze in samostojni visokošolski zavodi.

o Gimnazijski programi:

Učenci se lahko vpišejo v naslednje gimnazijske programe: gimnazijo (in posebej v gimnazijo s športnim oddelkom ter gimnazijo z evropskim oddelkom), klasično gimnazijo, tehniško gimnazijo,

ekonomsko gimnazijo in umetniško gimnazijo. **Gimnazija** zagotavlja široko **splošno izobrazbo**. **Gimnazija s športnim oddelkom** je različica splošne s poudarkom na **usklajevanju športnih in šolskih obveznosti**. **Povečano je tudi število ur športne vzgoje**. **Gimnazija z evropskim oddelkom** je različica splošne z močnejšim poudarkom na evropski in globalni dimenziji, ki se uresničuje predvsem s poudarjenim učenjem tujih jezikov (višji cilji - večji obseg ur in sodelovanje tujih učiteljev kot rojstnih govorcev), na didaktični ravni pa z načrtnim uveljavljanjem interdisciplinarnosti znanja in dejavno izpeljavo medpredmetnih povezav (z obveznim programom mednarodnega sodelovanja). **Klasična gimnazija** je različica splošne **z obvezno latinščino** in večjim **poudarkom na humanističnih predmetih**. **Tehniška gimnazija** poleg splošnih obsega **tudi strokovne predmete** z različnih področij tehnike, ki si jih dijaki lahko izberejo tudi za splošno maturo. **Ekonomska gimnazija** omogoča **poglobljanje znanja na ekonomskem področju**. **Umetniška gimnazija** omogoča izobraževanje v štirih smereh: **Glasbeni, Plesni, Dramsko-gledališki in Likovni**.

V gimnazijske programe se lahko vpiše, kdor je **uspešno zaključil osnovno šolo**. Pogoji za vpis v **Umetniško gimnazijo** (razen v Dramsko-gledališko smer) in Gimnazijo s **športnimi oddelki** je tudi izpolnjevanje **posebnih pogojev**.

Posebni pogoji, potrebni za vpis v posamezni program gimnazije, je lahko psihofizična sposobnost, posebna nadarjenost oziroma spretnost, starost in športni dosežki.

Psihofizična sposobnost je posebni pogoji za vpis v naslednje programe:

- **Umetniška gimnazija: Glasbena smer, modul B (petje–instrument) in C (jazz – zabavne glasbe, petje, flavta, kljunasta flavta, klarinet, oboa, fagot, saksofon, rog, trobenta, pozavna, tuba, kontrabas, tolkala) ter Plesna smer, modul A (balet) in B (sodobni ples).**

Psihofizično sposobnost preverja pooblaščen zdravnik v skladu s Strokovnimi navodili za izvajanje medicinskega poklicnega svetovanja v zdravstvenem varstvu šolskih otrok in mladine. Potrdilo o tem, da ni zdravstvenih ovir za izobraževanje po programu, izda pooblaščen zdravnik.

Za vpis v program Umetniška gimnazija – Plesna smer, modul A: balet, se dokaže splošno zdravstveno stanje, anatomske značilnosti (gibljivost sklepov in hrbtnice, odprtost nog, oblika postave in nog, posebnosti stopal) in antropometrične meritve (sorazmerje med posameznimi deli telesa); za modul B: sodobni ples, se dokaže splošno zdravstveno stanje oz. fizične zmogljivosti. Za vpis v program Umetniška gimnazija – Glasbena smer, modul B: petje – instrument in modul C: jazz – zabavna glasba, za predmet petje, je zdravstveno stanje pevskega organa, za predmete flavto, kljunasto flavto, klarinet, obooo, fagot, saksofon, rog, trobento, pozavno, tubo, kontrabas, tolkala ustrezno oblikovan zgornji in spodnji zobni lok in normalni medčeljustni odnos.

- **Gimnazija (športni oddelk) in Ekonomska gimnazija (športni oddelk v poskusu):**

Psihofizično sposobnost preverja pooblaščen zdravnik ali zdravnik specialist medicine dela in športa. Potrdilo o tem, da ni zdravstvenih ovir za izobraževanje po programu, izda pooblaščen zdravnik ali zdravnik specialist medicine dela in športa.

Za vpis programa se dokaže, da ni zdravstvenih ovir za izobraževanje po programu in da je kandidat sposoben prenašati večje napore na treningih in tekmovanjih.

Posebna nadarjenost oz. spretnost je posebni vpisni pogoji za naslednje programe:

- **Umetniška gimnazija:**

1. **Likovna smer**, preizkus likovne nadarjenosti, ki obsega risanje po modelu, preizkus likovne ustvarjalnosti, ploskovno-barvni preizkus in konstrukcijsko-prostorski preizkus,
2. **Glasbena smer**, preizkus glasbene nadarjenosti, ki obsega preizkus znanja po programu glasbene šole, in sicer za module:
 - **glasbeni stavek**: znanje nauka o glasbi v obsegu 6 letnikov glasbene šole in znanje klavirja v obsegu 4 letnikov glasbene šole;
 - **petje – instrument**: znanje nauka o glasbi v obsegu 6 letnikov glasbene šole **in hkrati**

- za **petje** še: znanje petja v obsegu 2 letnikov glasbene šole;
- za **violino, violo, violončelo, klavir, kitaro, harmoniko, kljunasto flavto** še: znanje ustreznega instrumenta v obsegu 6 letnikov glasbene šole;
- za **flavto, klarinet, oboo, fagot, saksofon, rog, trobento, pozavno, tubo, kontrabas, tolkala** še: znanje ustreznega instrumenta v obsegu 4 letnikov glasbene šole;
- za **harfo** še: znanje harfe v obsegu 4 letnikov glasbene šole;
- za **orgle** še: znanje orgel v obsegu 2 letnikov in klavirja v obsegu 6 letnikov glasbene šole;

- **jazz-zabavna glasba:** enako kot v modulu petje – instrument in

1. **Plesna smer** preizkus nadarjenosti, ki obsega za modula:

- **balet:** preizkus znanja, s katerim učenec dokaže znanje klasičnega baleta, ritmike in stilov plesa v obsegu 4 letnikov baletne šole, znanje nauka o glasbi v obsegu 3 letnikov glasbene šole, znanje instrumenta v obsegu 2 letnikov baletne šole;
- **sodobni ples:** preizkus posebnih nadarjenosti za ples, in sicer plesno vajo (vodi jo plesni pedagog in je namenjena ocenitvi osnovnega plesno-tehničnega predznanja), predstavitev kratke kompozicije ali koreografije brez glasbene spremljave, ki jo pripravi kandidat sam in sme trajati do 4 minute (z njo se preverja sposobnost interpretacije), in krajšo improvizacijo, ki jo pripravi kandidat na preizkusu po navodilih komisije (z njo se ugotavlja stopnja lastne ustvarjalnosti).

Preizkus likovne nadarjenosti za program Tehnik oblikovanja in Umetniška gimnazija, Likovna smer, je vsebinsko enak. Kandidati, ki bodo uspešno opravili preizkus likovne nadarjenosti enega ali drugega programa, bodo lahko kandidirali za oba programa.

Posebna nadarjenost oz. spretnost se preverja s preizkusom, ki ga izvedejo šole z razpisanimi programi, za katere se navedeno zahteva. V poglavju II so po posameznih programih navedeni kraj in čas izvajanja preizkusov ter potrebščine, ki jih morajo kandidati prinesiti s seboj. Potrdilo o opravljenem preizkusu izdajo šole, ki ga izvajajo.

Starost je posebni pogoj za Umetniško gimnazijo – **Glasbena smer**, modul B: **petje – instrument**, za **petje**, in sicer za dekleta praviloma 17 let, za fante praviloma 18 let in zaključena mutacija. Starost se dokazuje z osebnim identifikacijskim dokumentom.

Športni dosežki so posebni pogoj za vpis v športni oddelek programa Gimnazija in Ekonomska gimnazija v poskusu. Kandidate se na podlagi športne uspešnosti razvrsti v statute A, B in C. Za določitev statusov so izdelana merila, po katerih nacionalne panožne športne zveze določijo status posameznemu kandidatu športniku.

Status A

- vsi **kategorizirani športniki Olimpijskega komiteja Slovenije** – ZŠZ oz. tisti, ki v času do izvedbe prvega kroga izbirnega postopka dosežejo rezultat, ki je skladno s kriteriji OKS pogoj za pridobitev naziva kategoriziranega športnika;
- **individualni športi:** športniki, ki v **olimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez dosegajo uvrstitve od **1.** do **5.** mesta v svoji disciplini in svoji starostni kategoriji, ter rekorderji ali športniki, ki dosegajo uvrstitve od **1.** do **5.** mesta na razvrstitveni lestvici nacionalnih panožnih športnih zvez, ali mednarodno priznane športne dosežke, ki jih ovrednoti nacionalna panožna športna zveza;
- **ekipni športi:** športniki, ki so člani državnih reprezentanc v **olimpijskih** športih oz. jih nacionalna panožna športna zveza razglasi za zelo perspektivne mlade igralce.
- **individualni športi:**

Status B

- športniki, ki v **neolimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez dosegajo uvrstitve od **1.** do **3.** mesta v svoji disciplini in svoji starostni kategoriji, ter rekorderji ali športniki, ki dosegajo uvrstitve od **1.** do **3.** mesta na razvrstitveni lestvici nacionalnih panožnih športnih zvez, ali mednarodno priznane športne dosežke, ki jih ovrednoti nacionalna panožna športna zveza;

- športniki, ki v **olimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez dosegajo uvrstitve od **6.** do **10.** mesta v svoji disciplini in svoji starostni kategoriji, ter rekorderji ali športniki, ki dosegajo uvrstitve od **6.** do **10.** mesta na razvrstitveni lestvici nacionalnih panožnih športnih zvez, ali mednarodno priznane športne dosežke, ki jih ovrednoti nacionalna športna panožna zveza;

- **ekipni športi:**

- športniki, ki so člani državnih reprezentanc v **neolimpijskih** športih oziroma jih nacionalna panožna športna zveza razglasi za zelo perspektivne mlade športnike;

- športniki, ki so v **olimpijskih** športih na uradnih državnih prvenstvih nacionalnih panožnih športnih zvez državni prvaki.

Status C

- **individualni športi, ekipni športi:** športniki, ki so v rednem procesu treniranja in tekmujejo v ligaškem sistemu uradnih tekmovalnih sistemih nacionalne panožne športne zveze za naslov državnega prvaka v svoji starostni kategoriji. Prednost imajo kandidati iz športov, uvrščenih v prve štiri razrede **kriterijev** Ministrstva za šolstvo in šport – Direktorata za šport.

Na podlagi dokazil in opravljenega pogovora z učenci in dijaki šola, ki izvaja izobraževalni program Gimnazija (športni oddelek) in Ekonomska gimnazija (športni oddelek) v poskusnem izvajanju, izda potrdilo o izpolnjevanju športnih dosežkov.

Izobraževanje po programih gimnazije traja **štiri leta**, zaključijo pa se s **splošno maturo**. Vsi gimnazijski programi omogočajo **pripravo za nadaljnji univerzitetni študij**.